

Historismus 1850-1918

Historismus v architektuře

- teoretické koncepty

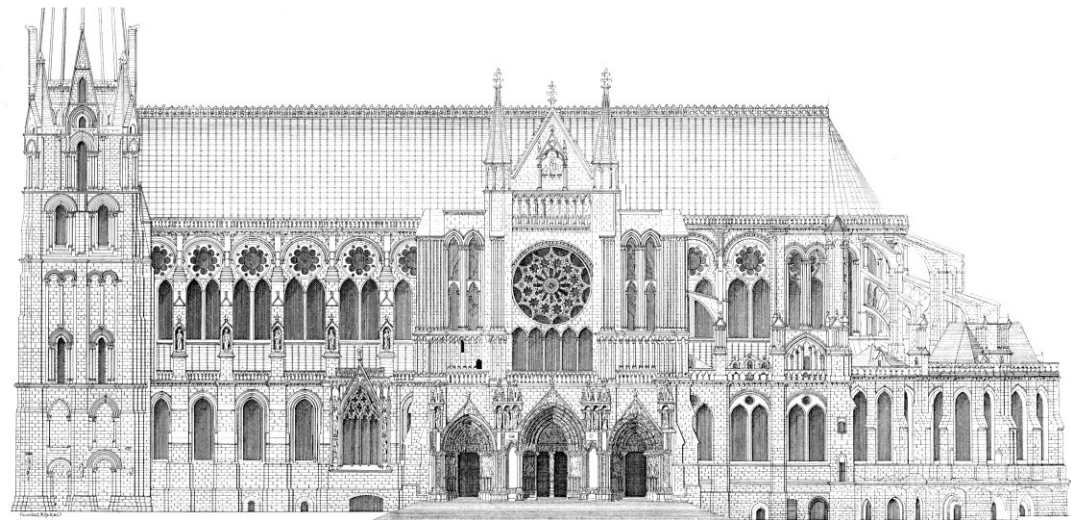
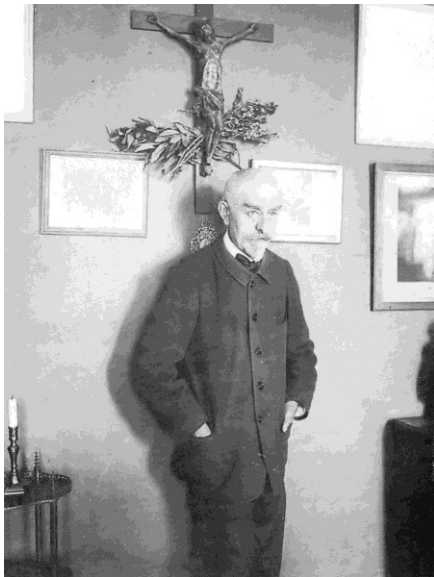
- **Heinrich Hübsch**, *In welchem Stil sollen wir bauen*, 1828 (*V jakém stylu máme stavět*)
- **August Reichensperger**: teorie sakrální novogotiky, dostavba kolínského dómu
- **Gottfried Semper**, *Die vier Elemente der Baukunst. Ein Beitrag zur vergleichenden Baukunde*, 1851 (*Čtyři elementy stavitelství. Příspěvek k srovnávací stavební vědě*)
- **Týž**, *Der Stil in den technischen und tektonischen Künste oder Praktische Aesthetik*, 1861-1863 (*Styl v technických a tektonických uměních neboli Praktická estetika*)

Portrét G. Sempera

Kritika architektonického historismu

- Rozpor mezi bytím a vědomím, nepůvodnost – pouhé výpůčky z historie, neschopnost vytvořit styl pro moderní dobu, opomíjení podstaty architektury (práce s prostorem) atd.
- Durtal, hrdina Huysmansova románu *Katedrála*: *“jest tomu již bezká doba, co [Francie] nezrodila architekta; lidé, kteří se zahalují v toto jméno, jsou jen fušeráky, zedníky bez vší osobitosti, bez vší vědy. Nedovedou již ani obratně plagovati svých předchůdců! Čím jen jsou nyní? Příštípkaři kaplí, látaři chrámů, ševci, prt’áky!”*
Joris-Karl Huysmans: *Katedrála* (přel. F. Odvalil), *Nový život* 9, 1904, s. 77.

Architektura historismu ve střední Evropě

Periodizace podle Renate Wagner-Rieger:

- 1) romantický historismus, 1830-1860
- 2) přísný historismus, 1850-1880
- 3) pozdní historismus a secese, 1880-1914

1) romantický historismus
přestavba zámku Lednice
1846-1858

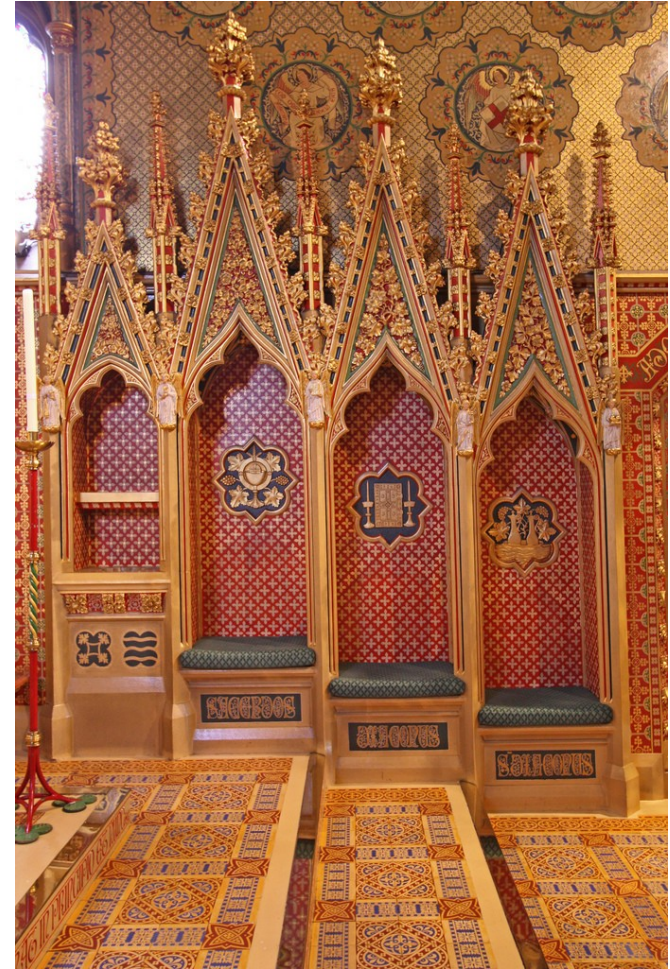

Romantický historismus v Anglii

Augustus Welby Pugin, 40. léta 19. st.

The House of Lords

Kostel St. Giles

Augustus Welby Pugin
Kostel St. Giles, Cheadle, vysvěcen 1846

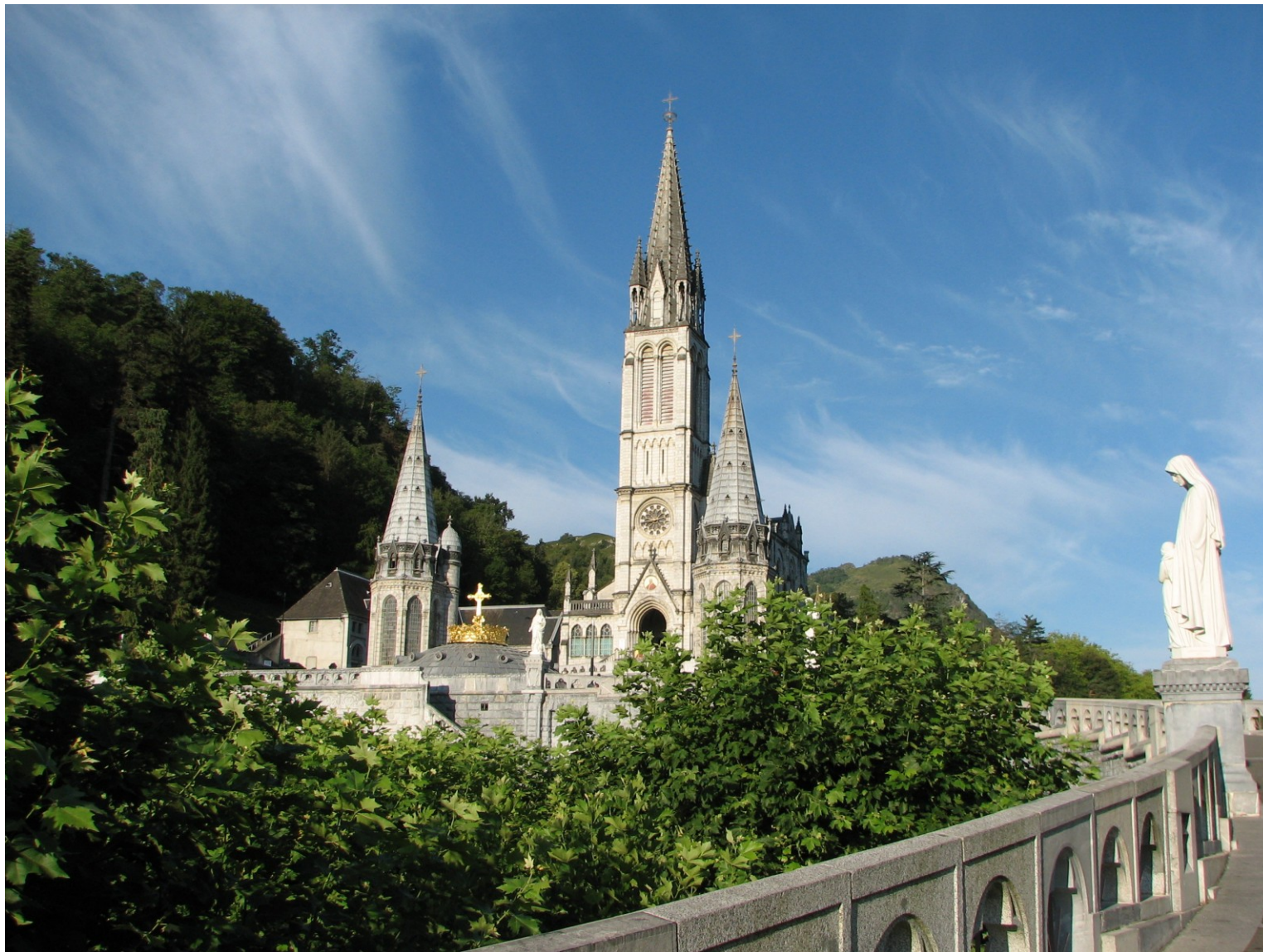

2) Přísný historismus

Theofil Hansen, Besední dům v Brně, 1871-1873

Lurdy, bazilika Neposkvrněného Početí Panny Marie, 1866-1872, arch. Hyppolyte Durand

Paříž, bazilika Sacré-Cœur
1875-1919, arch. Paul Abadie a Lucien Magne

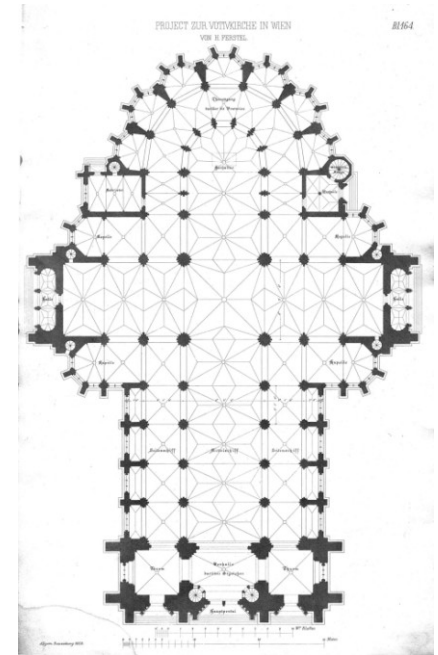

Paříž, bazilika Sacré-Cœur, mozaika Nejsvětějšího Srdce Páně
1912-1922, Luc Olivier Merson

Vídeň, votivní kostel

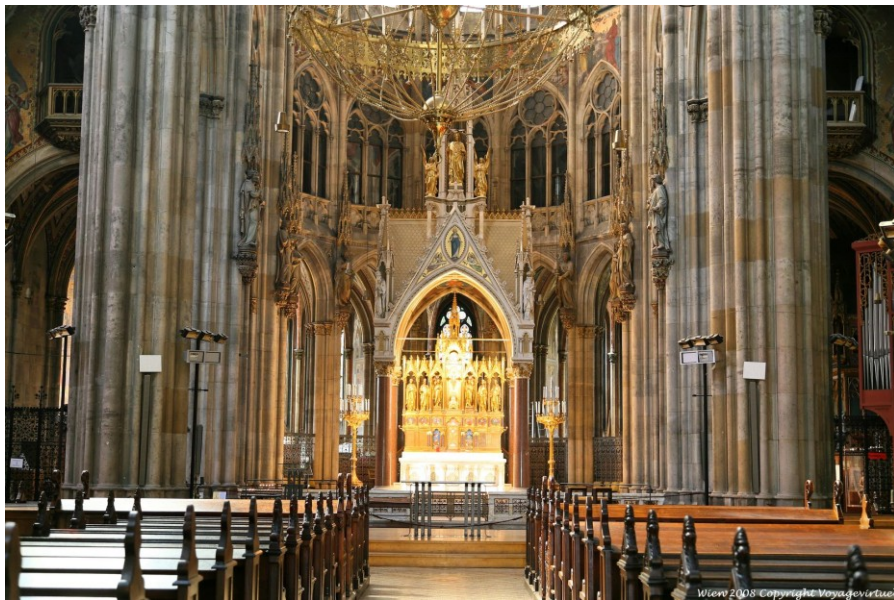
Votivkirche zum Göttlichen Heiland
1855-1879, arch. Heinrich von Ferstel

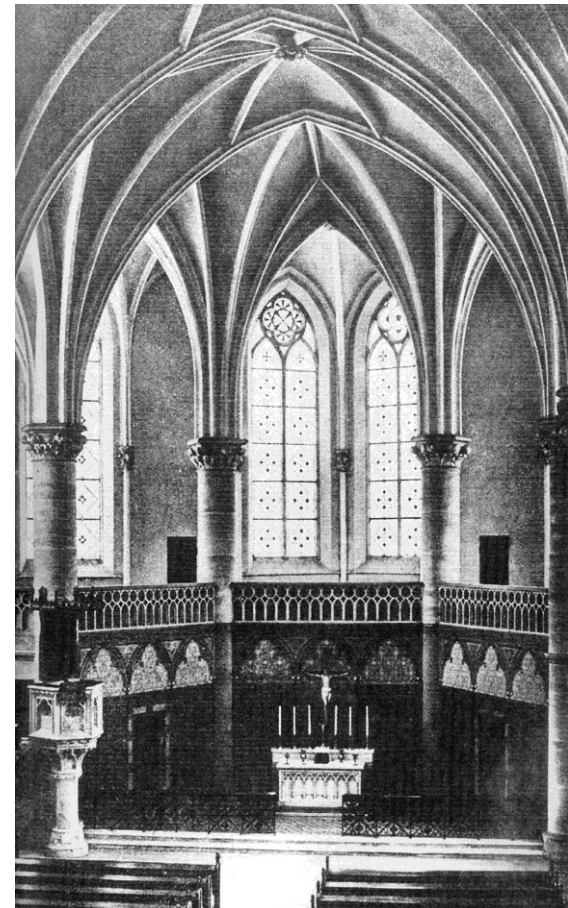
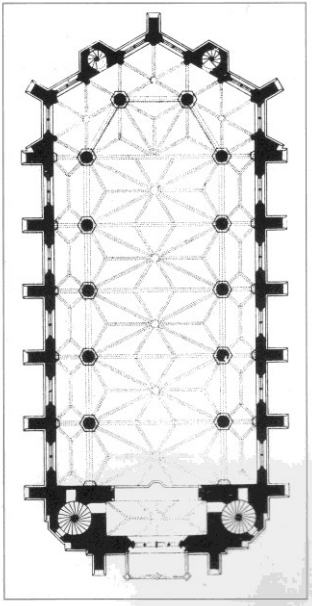
Vídeň, Maxmiliánovo náměstí s votivním kostelem kolem roku 1900

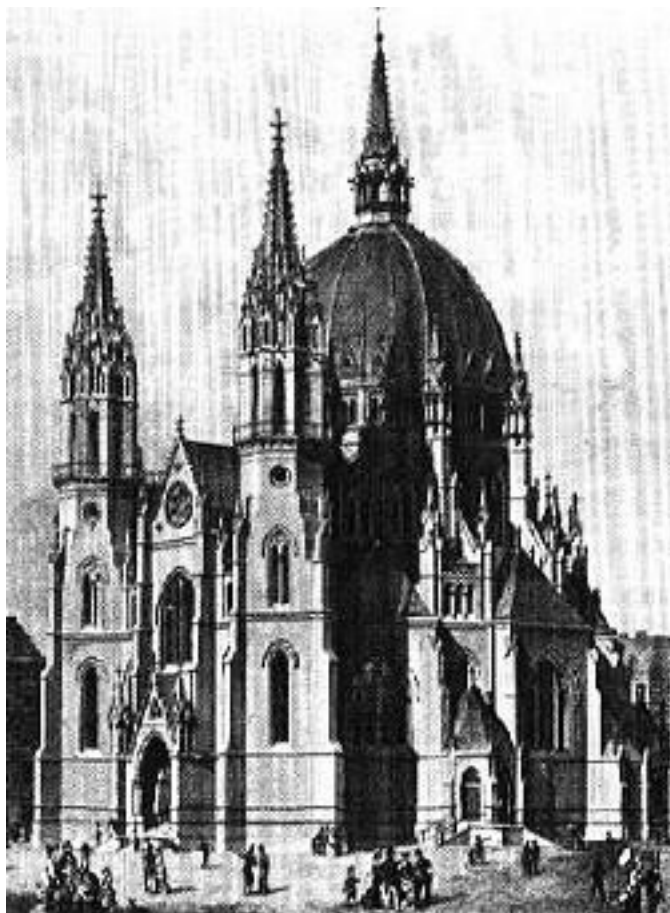
Vídeň
votivní kostel
interiér

Brno, Kristův kostel / Christuskirche
(červený kostel, evangelický kostel J. A.
Komenského), 1863-1867
arch. Heinrich von Ferstel

Vídeň, kostel Panny Marie
Vítězné / Maria vom Siege
1868-1875, arch. Friedrich
von Schmidt

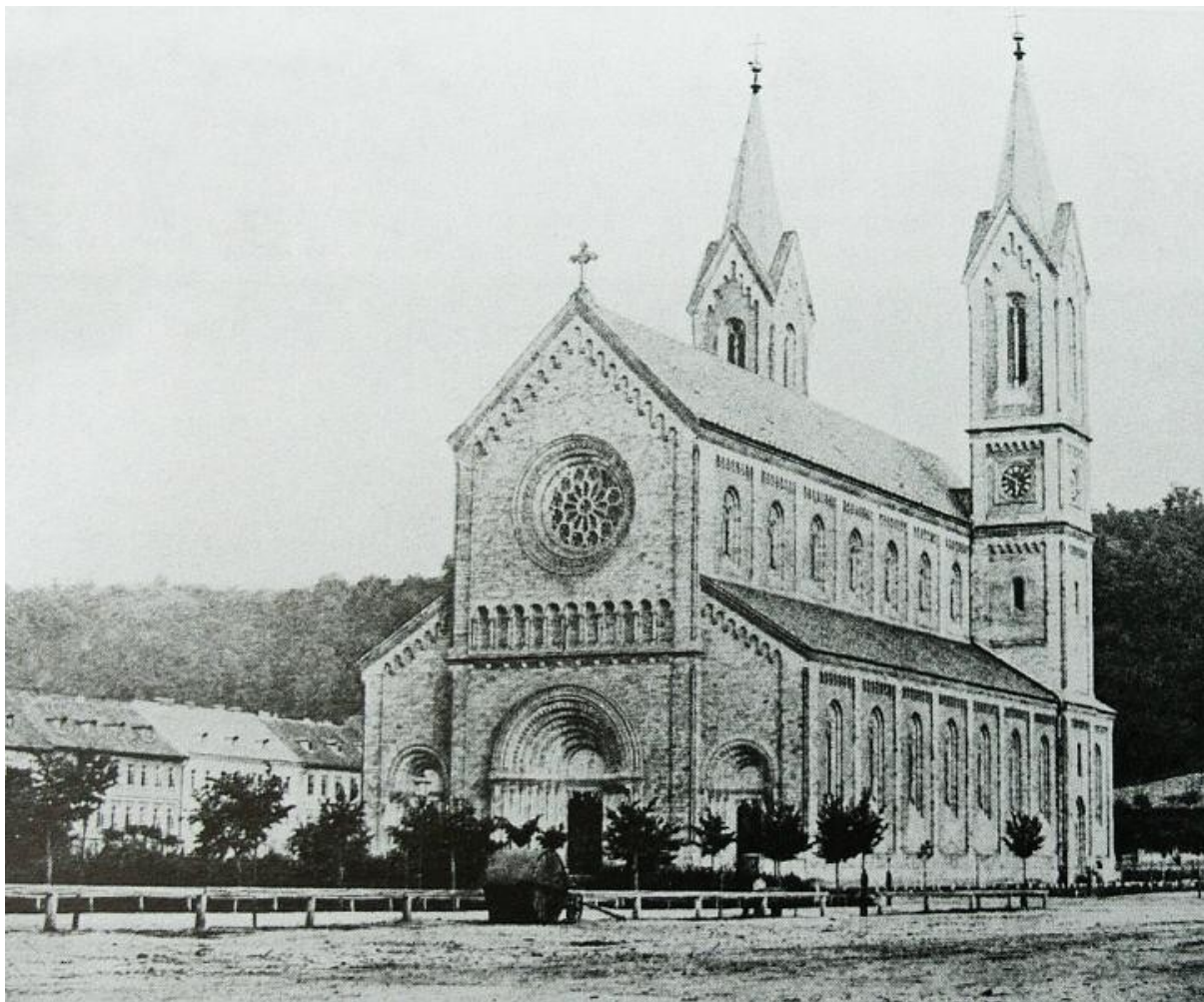

Praha-Karlín, kostel sv. Cyrila a Metoděje
1854-1863

arch. Karel Rössner a Ignác Vojtěch Ullmann

Praha-Karlín, kostel sv. Cyrila a Metoděje hlavní oltář

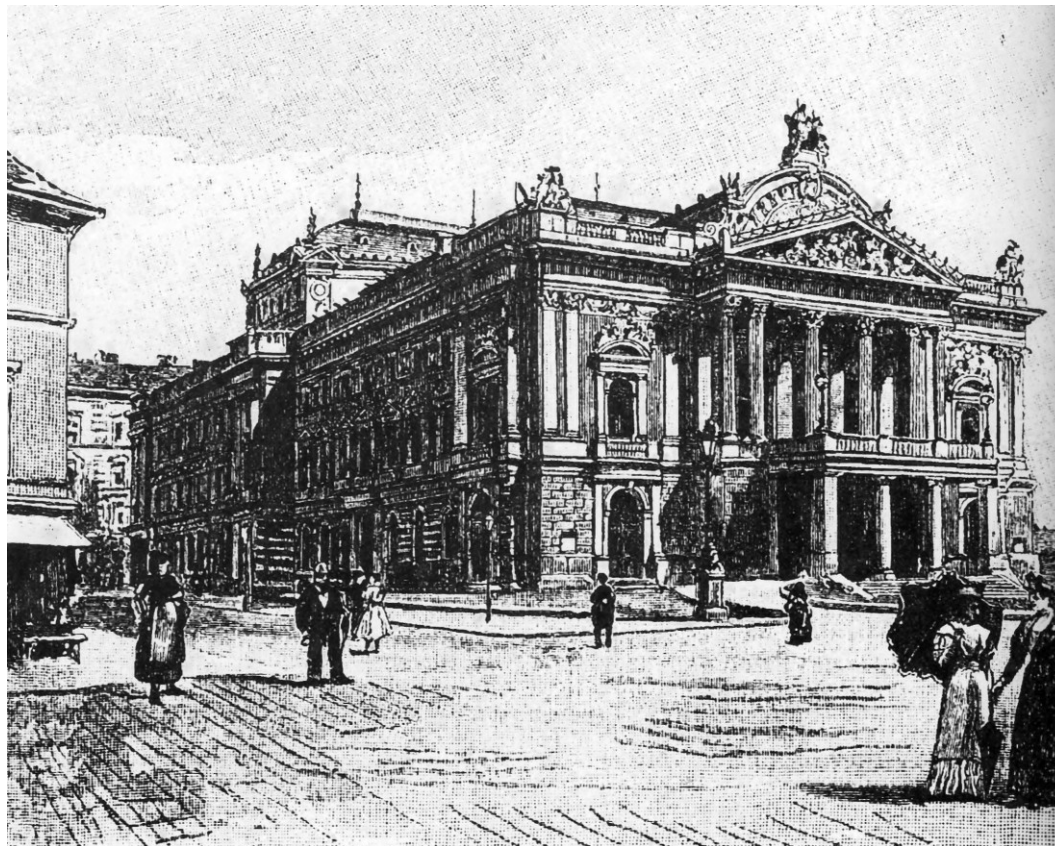

Praha-Smíchov, kostel
sv. Václava
1881-1885, arch.
Antonín Viktor Barvitius

3) *pozdní historismus*
F. Fellner a H. Hellmer ml.
Mahenovo divadlo v Brně
1881-1882

Mezi přísným a pozdním historismem (příklady z Moravy)

Olomouc, katedrála sv. Václava
stav před a po přestavbě v l. 1882-1893, arch. Gustav Meretta

Brno, katedrála sv. Petra a Pavla

rekonstrukce interiéru presbytáře
1889-1891, arch. August Prokop
rekonstrukce exteriéru, 1904-1907
arch. August Kirstein

Brno, katedrála sv. Petra a Pavla
neuskutečněné variantní návrhy rekonstrukce
arch. Friedrich von Schmidt, Kamil Hilbert

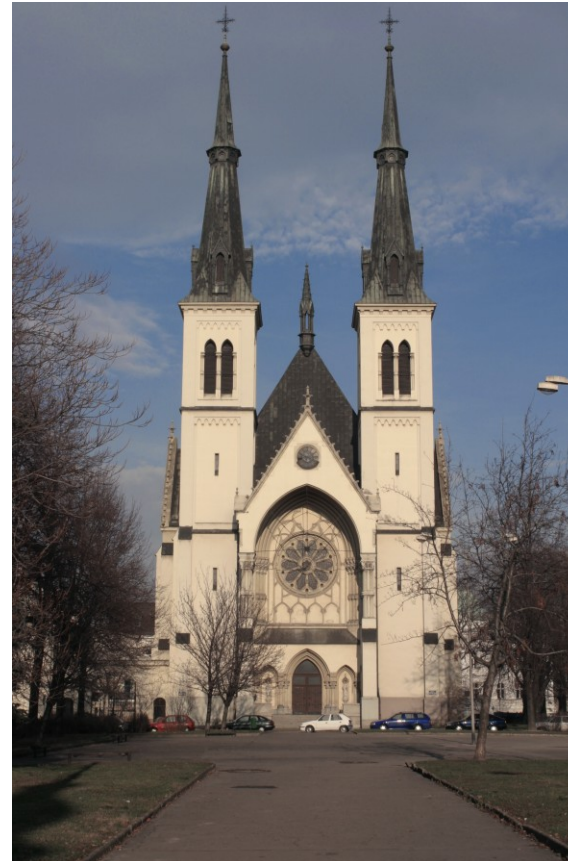

Brno, klášterní kostel sv. Rodiny 1900-1902, arch. Karel Welzl a Vojtěch Dvořák

Sakrální architektura pozdního historismu na Moravě

Římskokatolické kostely: Břeclav-Poštorná, Ostrava-Přívoz, Vnorovy. Betlémská kaple Husova v Brně.

Ostrava-Privoz, kostel Neposkvrněného Početí Panny Marie
1899, arch. Camillo Sitte

Synagógy v maurském stylu kolem r. 1900

Olomouc, 1895-97, arch. Jakob Gartner
(vypálena 1939); další jím navržené
synagógy (nestojící) v Holešově,
Opavě, Kroměříži aj.

